

Ўзбекистон Мустақиллигининг олтинчи йиллиги олдиган

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ЎҚИТУВЧИЛАР ВА ЎҚУВЧИЛАР ТУРМУШИ МОДДИЙ ШАРОИТЛАРИНИ ЯХШИЛАШГА ОИД ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Халқ таълими муассасалари педагог ходимларининг моддий шароитларини яхшилаш ва уларнинг меҳнатини рағбатлантириш, етим болаларни ҳамда кам таъминланган оилаларнинг болаларини моддий таъминлаш ва биринчи синф ўқувчиларини зарур ўқув қуроллари билан таъминлашда давлат ёрдами кўрсатиш мақсадида, Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1997 йил 1 сентябрдан бошлаб умумтаълим мактаблари ва барча тур ҳамда номдаги мактаб-интернатларнинг ўқитувчилари, ўрта махсус ва ҳунар-техника ўқув юртлари муаллимлари учун энг кам ойлик иш ҳақиға фойзаларда табақалаштирилган қўшимча ҳақнинг қуйидаги миқдорлари белгилансин:

а) дафтарларни текширганлик учун қўшимча ҳақ;
I-IV синф ўқитувчилари — 30 фоиз миқдорда;
V-XI (XII) синфлар ўқитувчилари, ўрта махсус ва ҳунар-техника ўқув юртлари муаллимлари ва техника математика конструкциялаш бўйича ёзма ишларни текширганлик учун:

— тиллар ва адабиёт бўйича — 40 фоиз миқдорда;
— математика бўйича — 30 фоиз миқдорда;
— стенография бўйича — 20 фоиз миқдорда;

ўрта махсус ва ҳунар-техника ўқув юртлари муаллимлари қизмачилик ва техника математика конструкциялаш бўйича ёзма ишларни текширганлик учун 25 фоиз миқдорда;

б) умумтаълим мактабларининг, барча турдаги мактаб-интернатлар, ўқитувчининг сессия режими бўйича ишловчи кечки сменали ўрта умумтаълим мактаблари, сиртки мактаблари ва бўлимлардан ташқари, ўрта махсус, ҳунар-техника ўқув юртларининг ўқитувчилари ва бошқа ходимлариға синф раҳбарлиги учун қўшимча ҳақ — 50 фоиз миқдорда;

в) ўқув хоналари ва лабораторияларни бошқарганлик учун қўшимча ҳақ — 25 фоиз миқдорда.

2. 1997 йил 1 сентябрдан бошлаб бевосита ўқув-тарбия жараёни билан боғлиқ раҳбар ходимларнинг, жисмоний ёки ақлий ривожланишида камчилиги бўлган болалар ва ўсмирлар учун махсус ўқув-тарбия синфлари гуруҳларидаги алоҳида иш шaroитлари учун педагог ходимлар, рухшунослар ва ишлаб чиқариш таълими устalarининг ставкалари ва олий лавозим маошларига қўшимча ҳақ 2 баравар оширилсин.

3. 1997 йил 1 сентябрдан бошлаб ҳафталик ўқув соатларини 30 соатдан 25 соатга камайтириш хисобига болалар уйлари ва барча турдаги интернатлар тарбиячиларининг иш ҳақлари ўртача 1,2 баравар оширилсин.

4. Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларига, шунингдек, барча турдаги мактаб-интернатларда, ўрта ҳунар-техника бўлими юртларида, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ўқийётган етим болаларга, отa-оналарининг қаровисиз қолган тўлиқ давлат таъминотида бўлган болаларга улар ишга жойлаштириш чоғида ҳар бир кишиға энг кам иш ҳақининг 16 баравари миқдори хисобиди қийим-бош, оёқ қийим ва жиҳозлар, шунингдек, дастлабки харажатлар учун энг кам иш ҳақининг 1,5 баравари миқдорда ёрдам пули берилсин.

Меҳрибонлик уйлари, мактаб-интернатлар ва ҳунар-техника ўқув юртлари раҳбарлириға етим болаларга ва отa-оналарининг қаровисиз қолган, тўла давлат таъминотида бўлган болаларга, улар муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга қақирлиган ҳолларда, шунингдек, ниқоҳдан ўтганда, уларнинг хошияиға кура, энг кам иш ҳақининг 16 баравари миқдордаги пул компенсациясини бериш ва ушбу суммани қийим-бош, оёқ қийим ва жиҳозлар

Биринчи синф ўқувчиларини ўқув қуроллари тўлаими билан; мактаблардаги барча бошланғич синф ўқувчиларининг 15 фойзидан кўп бўлмаган кам таъминланган оилаларнинг болаларини қийим-бош тўлаими билан текин таъминлаш жорий қилинсин.

Биринчи синф ўқувчиларини ўқув қуроллари тўлаими билан ва кам таъминланган оилалардан бўлган бошланғич синф мактаб ўқувчиларини қийим-бош тўлаими билан текин таъминлаш тартиби тасдиқлансин.

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги мазкур қарорда назарда тутилган чора-тадбирларни амалга ошириш учун зарур маблағлар ажратсин.

8. Ўз қарамотида ўқув юртлари бўлган вазирликлар ва идоралар ушбу қарорнинг ўз вақтида бажарилишини таъминласинлар.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари А. Азизхўжаев зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ, Тошкент шаҳри, 1997 йил 20 август.

Миннатдорлик

ЭЗГУЛИККА ЙЎҒРИЛГАН

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг юқоридаги қарори эълон қилинган «Оқшом» тахририятиға кўпба миннатдорчилик мазмунидиға кўнгиқроқлар бўлиб турибди. Қуйида уларнинг айримларини эълон қилмоқдамиз.

Ушбу қарор, менмича, ҳукуматимизнинг Инсон манфаатлари йилида эълон қилган эзгу қарорларидан яна бирдир. Чўнки инсон эоти борки, у қийлиғидан қатъи назар мактаб кўрган бўлади. Демак, ўқитувчиға ғамхўрлик — инсониятға ғамхўрликдир.

Президентимиз «Ўзбекистоннинг келажаги мактабда» деганлар. Бугун ана шу сўзларнинг ҳақлиғиға яна бир қарра ишонч

Сожида ИНОҒОМОВА, ЮНОСОБОДДА, 14-мавзе, 6-уй, 22-хонадонда яшовчи она: бошланғич синф мактаб ўқувчиларини қийим-бош тўлаими билан текин таъминлаш» деган сўзлар аксарият отa-оналарнинг оғирини енгил қилди. Чўнки биринчи синф ўқувчисиға керак бўладиған ўқув қуроллари, қийим-кечақларнинг барчаси

Хали ушбу жараёнида эса буларнинг барчасини харид қилиш ҳамма отa-она учун ҳам имконият даражасида эмас. Шунингдек, қарордаги етим, отa-оналарининг қаровисиз қолган болаларға кўрсатилажан ғамхўрликда халқимизнинг болаларвар, ҳукуматимизнинг адолатпарвар экани яна бир бор ўз ифодасини топан.

Махид РАИМОВ ёзиб олди.

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

БАЙРАМ АРАФАСИДА

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Кудратли машиналарни бошқараётган руль соҳиблари узоқ йўларға чиқиш олдидан машиналарнинг саз ва пухта бўлишиға эътиборни қаратишяпти. Юқоридаги суратда ҳиссадорлик жамияти бир гуруҳ аъзоларининг навбатдаги сафарға чиқиш олдидан ўзаро маслаҳатлашиб турганликлари тасвирланган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

Байрам арафасида янги уйларға кўчиб кириш нақадар яхши. Пойтахт қурилиши

«Шоҳрух» ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари юқларни белгиланган манзилға ўз вақтида етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Ҳамма ерда бўлгани каби бу ерда ҳам Мустақиллик байрамини ёруғ юз билан кутиб олиш мақсадида бор имкониятлардан фойдаланилган.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Кеча Президент Ислам Каримов БМТ Бош котибининг Афғонистондаги махсус вакили Ладҳар Браҳими бошчилиғидаги делегация аъзоларини қабул қилди. Ладҳар Браҳими ташқи ишлар вазирлиги Абдулазиз Комилов билан ҳам учрашди.

● Бугун Бухоро нефтни қайта ишлаш янги заводи тантанали вазиятда ишга тушади. Унинг биринчи навбати лойиҳа қуввати 2,5 миллион тонна газ конденсатини қайта ишлашға мўлжалланган.

● Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Ҳўрабеков бошчилиғида Қишлоқ ва сув ҳўжаллиғи вазирлиғида пахта йиғим-терими мавсумини ташқилий равишда ўтказиш масалалари муҳокама этилди.

● Тошкентда «Президент Кубоғи» учун теннис бўйича аънавий халқаро турнир пойтахтнинг «Юнусобод» спорт мажмуасида 9 сентябрда очилади. Вазирлар Маҳкамасида ушбу халқаро мусобақаға тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташқилий қўмитасининг мажлиси бўлди.

● «ЎЗДЭУавто»нинг 3,5 мингдан ортқ автомобиллари яқин кўнларда Россиянинг қатор йирик шаҳарларидаги савдо марказлариға сотиш учун жўнатилади. Руминиянинг «Родэу» компанияси ҳам «Тико» автомобилларининг катта туркумини сотиб олиш тўғрисида битим имзолади.

● «Андижонкурйилиш» трести ишга туширган насос станцияси Ҳўжаобод туманидаги Имомота қишлоғи аҳолисини 100 метр пастлиқдан чиқариб бериладиган зилот сув билан таъминлай бошлади.

● Андижон вилоятининг Қуйғанёр қишлоғида йилиға 8 минг тонна полиэтилен плёнкаси ишлаб чиқариш қувватиға эға Ўзбекистон — Хитой — АҚШ қўшма корхонаси ишга тушди.

● Наманган вилоятининг меҳнат жамоалари ва аҳоли турар жойларида мустақиллиқнинг 6 йиллиғиға бағишланиб «Истиқлол меннинг тақдиримда» шиори остида учрашувлар ўтказилмоқда.

● Кеча Тошкентдаги Олимпия шон-шўхрати музёйида халқаро мусобақалар совриндорлари бўлган мамлакатимиз спортчиларини шарафлаш маросими ўтказилди.

● Бугун пойтахтнинг «Туркистон» саройида Тошкент шаҳри халқ таълими ходимларининг аънавий август кенгаши иш бошлади.

● Ангрен шаҳридаги ўзбек-турк лицейи ўқувчиси Фаррух Қорабоев Туркиянинг Измир шаҳрида математик лойиҳалар бўйича 17 мамлакат

дан 126 нафар иқтидорли ёшлар қатнашган халқаро олимпиада ғолиби бўлди.

ЖАҲОНДА

● Тожикистонда бир неча кўнлик нисбатан осойишталиқдан сўнг кеча яна қуролли тўқнашувлар бошланди. Дала командири Раҳмон Сангиновнинг 50 нафар қуролли жангарилари Душанбедан 20 километр шарқда жойлашган Кафарнахон шаҳарчаси милиция бўлимидаги ҳибса олинган ўзининг 3 тарафдорини қўйиб юбориш тўғрисидаги талаби бажарилмаган, милиция бўлимиға ҳужум уюштирди. Дастлабки маълумотларға қараганда бу ҳужум пайтида уч милиционер ҳалок бўлган, 6 киши жароҳат олган, 3 милиция ходими эса гаровға олинган.

● Россия журналистлари билан боғлиқ можаоралар давлатлараро муносабатларға ҳам таъсир кўрсата бошлади. Кеча Россия Президентининг матбуот котиби Сергей Ястрембжский Беларуссия маъмуридан бу ерда ҳибса олинган тележурналистларни дарҳол озод этишни талаб этиб, акс ҳолда бу оғир оқибатларға олиб келиши мумкинлиғи ҳақида огоҳлантирди. Беларуссия Президенти Александр Лукашенко унинг мамлакатни бундай буйруқбозлик тарзида гаплашишға йўл қўймаслиғини айтиб, аввал бу ҳақда Россия ташқи ишлар вазирлиги Евгений Примаков билан телефон орқали келишилган бўлсада, тележурналистларни ҳибсдан бўшатишдан бош тортиди. Бу муаммони ҳал этиш учун Россия парламенти қуйи палатаси — Давлат думаси расми Геннадий Селезнёв бугун Минскка йўл олди. У бу ерда Президент Александр Лукашенко билан учрашади.

● Россия Хавфсизлик кенгаши котибининг ўринбосари Борис Березовский ҳамда Мустақил телевидение (НТВ) президенти Игорь Малашенко Чеченистонда гаровға олинган тележурналистларни озод этиш учун катта миқдорда пул тўланганлиғи, бу ишда Чеченистон раҳбарларининг ҳам қўли борлиғи тўғрисида баёнотлари Чеченистон томонидан қатъиян рад этилди. Бу баёнотларни Россия Президенти Борис Ельцин ҳам қоралади. У ушбу масала юзасидан бевосита Чеченистонда гаровға олинган тележурналистларнинг ўзидан аниқ маълумотлар олиш учун бугун улар билан учрашади.

● Бугун Карелиянинг Петрозаводск шаҳрида Россия Бош вазирлиги Виктор Черномырдин Финляндия Бош вазирлиги Пааво Липпонен билан икки мамлакат ўртасида савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш масалаларини муҳокама этади. Эртаға ҳукумат бошлиқлари икки давлат чегарасидаги божхона мажмуаси очилишида иштирок этади.

● Қобул яқинида самолётнинг ҳалокатға учраши оқибатида толибларға қарши коалиция юқори мартабали етти нафар амалдор, шу жумладан яқинда Бош вазир этиб тайинланган Абдурахим Ғофур ҳам ҳалок бўлди.

● Кеча Москвада машҳур рус артисти Юрий Никулин 76 ёшида вафот этди. Бундан бир ҳафта илгари операция пайтида унинг юрағи ярим соат мобайнида уришдан тўхтаб қолган, ўшанда бери врачлар унинг ҳаётини сақлаб қолиш учун кураш олиб борган эдилар.

ШОҲБЕКАТ ЧИРОЙИ

Мустақиллигимиз шарофати билан пойтахтимиз чирой оқмоқда — унинг кўрқига кўрк бағишловчи бинолар сони тобора ортиб бормоқда.

«Саноатқурилишбанк»и бўйртмасига асосан шаҳримизнинг Амир Темур шоҳбекати ёнида «Саноатқурилишбанк»нинг шаҳар бўлими биноси қурилиши бошлаб юборилди. Бу қурилиши «Тошкентўйжойинвестқурилиш» корпорациясиға қарашли «Тошчелтқурилиш» трестининг 39-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари олиб бормоқдалар.

Қурилишни бошлаганимизға кўп вақт бўлгани йўқ, — дейди участка бригадир Озод Ёқубов. — Ҳозирда унинг пойдеворини тиклаш ишларини тугатай деб қолдик. Бино қурилишини тез ва

сифатли қилиб бажарамиз. — «Бу қурилишдан олдидан қайси участкаларда ишладилар?» — деган саволимизға бригадир шундай жавоб берди:

— 2 та ҳар бири 48 хонадонға мўлжалланган турар жой биносиди қурилиш-тиклаш ишларини ниҳосига етказдик. Қаерда ишласак ҳам ишимизни пухта бажаришға интиламиз.

Бинокорларға қурилиш материалларини 6-автотўжалик ҳайдовчилар вақтида етказиб бормоқда. Шароф Азизов, Галина Баждана, Николай Тумандеев сингари бунёдкорлар ўз вазифаларини сийқидилдан бажариб ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

Шарифа ИЛЁСОВА.

ПЕШҚАДАМНИ ЕНГАН «ПАХТАКОР»

Ўтган 21-турнинг марказий ўйини армиячилар стадионида МХСК ва «Пахтакор» командалари ўртасида бўлди. Кўп сонли иштирокчилар кўриш, мурасасиз ва шиддаткор ўйинни томоша қилиш иштиёқида ўйингоҳға ташриф буюриб қўйилди. Гўёки, «Пахтакор» ўз майдонида тўп сураётгани каби Д. Назаров, А. Абдураимовларнинг рақиблар дарвозаси томон ёриб ўтишлари армиячиларни саросимаға солиб қўйди. МХСКнинг барча ҳужумларини эса дарвозида аҳойиб ўйин кўрсатган П. Бугало бехато қайтарарди.

Иккинчи бўлим ҳам «Пахтакор»нинг ҳафли ва тезкор ҳужумлари билан бошланди. 60-дақиқада рақиблар жарима майдончасиға катта тезликда кириб борган А. Абдураимов ҳимоячи ва дарвоза

Қурилиш

Мустақиллигимиз шарофати билан пойтахтимиз чирой оқмоқда — унинг кўрқига кўрк бағишловчи бинолар сони тобора ортиб бормоқда.

«Саноатқурилишбанк»и бўйртмасига асосан шаҳримизнинг Амир Темур шоҳбекати ёнида «Саноатқурилишбанк»нинг шаҳар бўлими биноси қурилиши бошлаб юборилди. Бу қурилиши «Тошкентўйжойинвестқурилиш» корпорациясиға қарашли «Тошчелтқурилиш» трестининг 39-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари олиб бормоқдалар.

Қурилишни бошлаганимизға кўп вақт бўлгани йўқ, — дейди участка бригадир Озод Ёқубов. — Ҳозирда унинг пойдеворини тиклаш ишларини тугатай деб қолдик. Бино қурилишини тез ва

сифатли қилиб бажарамиз. — «Бу қурилишдан олдидан қайси участкаларда ишладилар?» — деган саволимизға бригадир шундай жавоб берди:

— 2 та ҳар бири 48 хонадонға мўлжалланган турар жой биносиди қурилиш-тиклаш ишларини ниҳосига етказдик. Қаерда ишласак ҳам ишимизни пухта бажаришға интиламиз.

Бинокорларға қурилиш материалларини 6-автотўжалик ҳайдовчилар вақтида етказиб бормоқда. Шароф Азизов, Галина Баждана, Николай Тумандеев сингари бунёдкорлар ўз вазифаларини сийқидилдан бажариб ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

Шарифа ИЛЁСОВА.

Футбол

Ўтган 21-турнинг марказий ўйини армиячилар стадионида МХСК ва «Пахтакор» командалари ўртасида бўлди. Кўп сонли иштирокчилар кўриш, мурасасиз ва шиддаткор ўйинни томоша қилиш иштиёқида ўйингоҳға ташриф буюриб қўйилди. Гўёки, «Пахтакор» ўз майдонида тўп сураётгани каби Д. Назаров, А. Абдураимовларнинг рақиблар дарвозаси томон ёриб ўтишлари армиячиларни саросимаға солиб қўйди. МХСКнинг барча ҳужумларини эса дарвозида аҳойиб ўйин кўрсатган П. Бугало бехато қайтарарди.

Иккинчи бўлим ҳам «Пахтакор»нинг ҳафли ва тезкор ҳужумлари билан бошланди. 60-дақиқада рақиблар жарима майдончасиға катта тезликда кириб борган А. Абдураимов ҳимоячи ва дарвоза

бонни моҳирона алдаб ўтиб қучли зарба билан дарвозани ишғол қилди. — 2:0. Фақатгина ўйин тугашиға у дақиқа қолганида «Пахтакор» жарима майдончасидаги «тўполон»дан фойдаланган С. Шарипов ҳисобни қисқартиришға муваффақ бўлди. Шундай қилиб МХСК мавсумда илк бор мағлубиятға учраган бўлса, «Пахтакор» бешинчи ўринда мустақамламини олди.

Шу турнинг қолган учрашувлари қуйидаги натижалар билан тугади: «Трактор» — «Навбахор» — 1:2; «Бухоро» — «Чилонзор» — 1:1; «Хоразм» — «Насаф» — 6:2; «Косонсой» — «Дустлик» — 1:2; «Атласчи» — «Зарафшон» — 1:4; «Сўғдиёна» — «Андижон» — 1:1; «Сурхон» — «Афросиёб» — 8:0; «Нефтчи» — «Янгиер» — 3:0. Дилшод ИСРОИЛОВ.

«Нуроний» жамғармасининг Шайхонтохур туман бўлими ташкил этилганига ярим йил бўлди. Шу қисқа давр мобайнида бир қанча юмушлар амалга оширилди. Бу ҳақда мазкур жамғарманин тўғридан-тўғри раиси Махмуджон Гофуров куйидагиларни сўзлаб берди:

Туманимиздаги фахрийлар 30225 кишидан иборат. Шулардан 1143 нафари уруш фахрийлари, 2572 нафари фронт ортида меҳнат қилганлар бўлса, 28397 нафари меҳнат фахрийларидир.

Тумандаги барча маҳалла, корхона ва ташкилотларда жамғарманин тўғридан-тўғри раиси Махмуджон Гофуровнинг ўқиб-ёзиш бўлими ташкил этилиб, уларнинг умумий сони 195 тага етди. Марказдаги ишларни обрў-этиборли, катта ҳаётий таърифага эга бўлган фахрийларимиз бошқариб келмоқдалар. Бир ойда бир марта фаоллар ва жамоатчилик марказлари раислари билан биргаликда доимий таърибани ошириш мақсадида семинар-кенгаш ўтказишни режалаштирганмиз, бугунги кунда ўз самарасини бермоқда.

— Фахрийларни ихтиомий қўллаб-қувватлаш ва уларга кўрсатилаётган ёрдамлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

Инсон манфаатлари йили

ҲАМИША ЭЪТИБОРДА

— Инсонпарварлик ва одамийлик, кекса кишиларга ҳурмат-эҳтиром, эҳтиёжмандларга бегараз ёрдам кўрсатиш каби туйғуларни, оилада ва яшаб жойларида катта ва кичик авлод ўртасида шаклланган ўзаро анъанавий муносабатларни ривожлантириш асосий мақсадимиздир. Вазирил Махмуджоннинг «Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга оширилаётган чора-тадбирлар дастури тўғрисида»ги қарорига мувофиқ бир қанча хайри ишларни амалга оширдик. Жумладан, барча маҳалла, ташкилот ва корхоналарда «Ғамхўрлик» тadbирлари ўтказилди. Бу тadbир якуналари бўйича 1432 нафар ёлғиз-қаровчисиз йўқ бемор ва моддий ёрдамга муҳтож кишилар аниқланди. Фахрийларга тегишли моддий ёрдам беришни ташкил этиш мақсадида маҳаллалар бўйича уларнинг аниқ рўйхатлари олинди, шу кунгача 356 кишига ёрдам кўрсатилди, 843 киши турли ташкилотларга бириктирилган.

— Тиббий ва маиший хизмат кўрсатиш борасида қандай ишлар амалга оширилмоқда?

— Фахрийларга тегишли ёрдам бериш, уларни дори-дармон билан таъминлаш, савдо хизмати кўрсатиш бўйича комиссия тузилган. Шаҳар дори-дармон бошқармаси билан биргаликда уруш ногиронлари имтиёзли дори олиш учун рўйхатларга бириктирилдилар. Туман солиққўчи саклаш бўлими билан биргаликда фахрийларга ёрдам кўрсатилиб, уларни текширувдан ўтказиш масалалари биргаликда ҳал қилинмоқда. Фахрийлар учун махсус палаталар жиҳозланган, 173 фахрийга ҳамширалар бириктирилган, улар доимо фахрийлардан хабар олиб туришибди. «Ғамхўрлик» тadbирлари якуналари бўйича дори-дармон, ногиронлар аравачаларига, протезларга, эшитиш аппаратларига муҳтожларнинг рўйхатлари аниқланди, уларга тегишли ёрдам кўрсатишмоқда. Кам таъминланган ёлғиз фахрийларга озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб турибмиз, ана шундай қарияларни дўконларга бириктириш чоралари ҳам кўришмоқда.

— Жамғарма тасарруфида корхоналар очилди ва уларнинг ишини ташкил этиш бўйича қандай режалар белгиланган?

— Бугунги кунда 4 та кичик корхона фаолият кўрсата бошлади. Корхоналар жамғарманин асосий иқтисодий пойдевори ҳисобланади. Шунинг учун биз қанча кўп корхона очсак ва уларда ишлаб чиқаришни ривожлантирсак, жамғармамизга шунча кўп маблағ тушади. Президентимиз Фармонига биноан жамғармамиз тасарруфидаги корхоналар солиқнинг барча турларидан озод этилган. Бу бизга берилган энг катта имкониятдир.

— Махмуджон ака, яна бир неча кунлардан сўнг, юртимиз Мустақиллигининг 6 йиллигини нишонлаймиз. Байрамга тайёргарлик қандай бораёпти?

— Байрам арафасида фахрийларимиз учун бир қатор тadbирлар ўтказишни режалаштирганмиз. Шу муносабат билан жамғармамиз ёлғиз, ёрдамга муҳтож ва кам таъминланган фахрийларимиздан 400 нафарига 50 минг сўм моддий ёрдам пули ажратди. Улар байрам дастурхони атрофида куй ва қўшиқлар тинглаб, дам оладилар, 580 та фахрийларимиз учун ўзлари ишлаб, нафақага чиққан ташкилотлари ва туман ҳокимлигининг байрам совғалари топширилади.

Байрам тadbирлари шунингдек, туманимиздаги барча маҳаллаларда ҳам ўтказилади. Республика ва шаҳар «Нуроний» жамғармалари ҳам туманимиздаги ёши улғу, ҳурматли фахрийларимизни байрам совғалари билан тақдирлайдилар.

Маъмура РЎЗИЕВА ёзиб олди.

— Сайилмисан-сайил бўлди-да ўзиям, шундай пайтларда ана шу заминда туғилганимга шукроналар айтиб юборасан киши. — Ҳа, нимасини айтасиз кўшни, бундай тadbирларнинг садағаси кетсанг арзийди...

Бу суҳбатни пойтахтимиздаги Мирзо Улуғбек номли маданият ва истироҳат боғидан чиқиб кетган икки отахондан эшитдик. Гап «Оқшом» газетасида хабар қилинганидек шу йилнинг 16 август кунини Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлағановнинг қарорига биноан биринчи марта ўтказилган «Маҳалла кунини» ҳақида борарди. Худди шу кунини шахримиз маҳаллалари оқсоқоллари, фаоллари ва бошқа ҳамшаҳарларимизда ўзгача кўтаринки кайфиятни сезиш мумкин эди...

«Маҳалла кунини» ўтказишга пухта тайёргарлик кўрилди. У юртимиз Мустақиллигининг 6 йиллиги арафасида ўтиши, режадаги бир қанча кўрик-танловларнинг қолибларини аниқлаш ва тақдирлаш худди шу кунини амалга оширилиши лозим эди. Ниҳоят орзиқиб қўтилган кун келди. Мирзо Улуғбек номли боғнинг асосий дарвозасида қарнай-сурнай садолари янграй бошлади. Ҳамшаҳарларимиз билан гавжум боғ йўлларининг бир томонида навқирон қизлар гузал либосларда товланиб туришар, сал нарироқда ўзбек пазандачилигининг намуналари бўлиш турли пишириқлар, қандолатчилик маҳсулотлари, ширмол нонлар кўргазмага қўйилган. Яна озорқ юрсангиз китоб савдосига дуч келиш мумкин. Буларнинг барчаси халқимизнинг асрий фазилатларини, хусусан юксак дидли чевар, пазанда, китобхон эканлигини намойиш этаётгандай эди.

Соат 10 да боғнинг марказида «Маҳалла кунини»га бағишланган тантанали йиғилиш бошланди. Уни Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Шухрат Жалилов кириш сўзи билан очаркан, бугунги кунда жамиятимизда маҳалланинг мавқеи тобора юксалиб бораётгани, бундай тadbир эндиликда ҳар йили Мустақиллик байрами арафасида ўтказилиши хусусида гапирди.

Шундан сўнг жорий йил бошидан буюн маҳаллалараро босқичма-босқич ўтказиб келинаётган кўрик-танловлар қолибларини аниқлаш ва уларни тақдирлаш маросими бошланди.

Бундай кўрик-танловлардан бири «Намунали маҳалла» деб аталиб, бу номга сазовор бўлиш учун маҳалла бир қанча талабларга жавоб бериши, хусусан бошқарув иши тўғри ташкил этилган бўлиши, мустақил мамлакатимиз танлаган йўл бўйича одамлар орасида тушунириш ишлари йўлга қўйилиши, тadbиркорлик ишлари мавжудлиги, маҳалла обод, фуқаролар тинч-тотув, оқсоқиллар яшашини қабилар эътиборда бўлиши лозим. Ушбу талаблардан келиб чиқиб махсус тузилган ҳакамлар ҳайъати бу кўрик-танловга Шайхонтохур туманидаги Хувайдо маҳалласини

БАХТИЁРМИЗ

Бахтиёрмиз чиндан ҳам бизлар Туронда яшаб, Кони кўп, ҳосили кўп азиз маконда яшаб.

Халосмиз дард, ғамлардан, қалблар шодлиққа тўла, Тобора яшнаётган боғу бўстонда яшаб.

Озод бўлиб элимиз, ишда кучмоқда зафар, Ушломқода орзулар яхши замонда яшаб.

Ҳақ йўлга кирдик, Тўра, дoston бўлдик тилларда, Келажаги энг буоқ Ўзбекистонда яшаб.

лойик топишди ва маҳалла оқсоқоли Олимжон Нурматовга Тошкент шаҳар ҳокимлигининг фахрий

Истиқлолнома

ВАТАНИМ ИШҚИ

Мени ҳурматли қилган Ватанимнинг ишқидир, Шону шуҳратли қилган Ватанимнинг ишқидир.

Илҳом бериб, ижодим, барча-барча ишимни, Доим суръатли қилган Ватанимнинг ишқидир.

Гов-тўсиқни, хатарни писанд қилмадим, енгдим, Кўрқмас, журъатли қилган Ватанимнинг ишқидир.

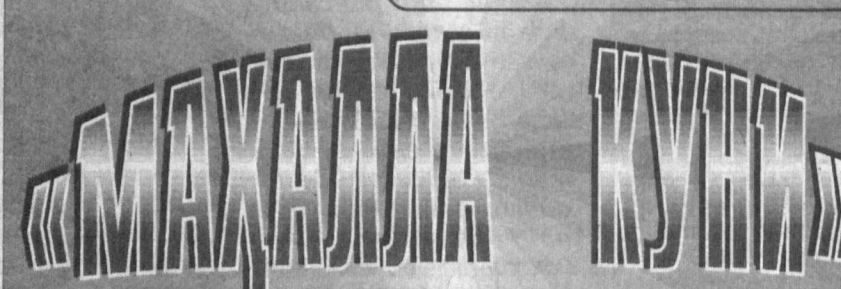
Тўра етмиш ёшгача касалликни билмади, Соғлом, шиддатли қилган Ватанимнинг ишқидир.

Тўра ЖУМАН.

тер тўкишга тўғри келади. Бектемир туманидаги Бинокор кўргони маҳаллалари хотин-қизлар кенгашининг раисаси Барно Иброҳимова буни яхши тушунганлиги «Намунали маҳалла хотин-қизлар кенгаши раисаси» шаҳар кўрик-тан-

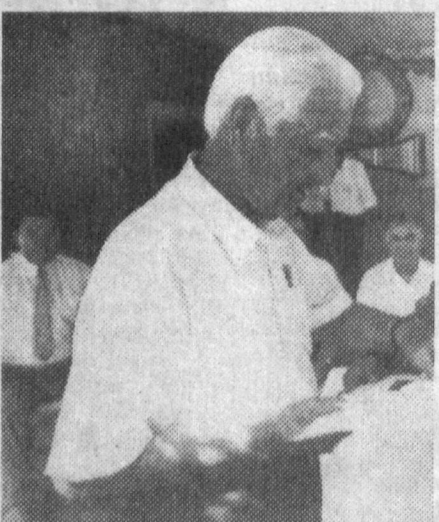
Анъаналаримиз

Ўзини ўзи бошқариш идоралари мавқеини янада оширишга хизмат қилди

ёрлиги ва пул мукофоти топирилди.

«Намунали маҳалла оқсоқоли» кўрик-танлови, рост, жуда жонли ўтган эди. Ахир салкам 500 маҳалла оқсоқоли орасида энг намуналисини топиш осонми? Шундай бўлсада Яққасарой туманидаги «Бошлик» маҳалласи оқсоқоли Исmoil Кўрбонов улоқни олиб

кетди. 76 баҳорни қаршилаган бу инсон ҳанузгача ёш йигитлардай ғайратли. Шаҳримизда энг катта маҳалла иккита бўлса бири «Бошлик» маҳалласидир. Юртимизда қанча миллат вакили яшаса «Бошлик»да уларнинг ҳар биридан бор. Худди шунинг учун Исmoil ота ўз фаолиятида миллатлараро тотувликка асосий эътибор қаратади.

«Оила тинчлиги — эл тинчлиги» дейди халқимиз. Худди шунинг учун ҳам маҳаллаларда оила тотувлигига эътибор бериш азалий одатимиз. Бу борада маҳалла хотин-қизлар кенгаши раисасига кўп

лови натижасида маълум бўлди. Бунга асосан Бинокор кўргони маҳаллаларидаги оилаларда қўйиш чикиди ва бошқа можаҳорларнинг деярли йўқлиги асос қилиб олинди. Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар кўмитаси раиси Фарида Абдурахимова кўрик-танлов қолибаси Барно Иброҳимовага фахрий ёрлик ва мукофоти топириди.

«Энг намунали маҳалла тadbиркор аёли» кўрик-танлови ҳулосасини ҳамма интиқлик билан кутарди. Чунки бугунги кунда элга танилиб қолган йирик фирма ва корхоналар раҳбарлари орасида аёллар ҳам салмоқли ўринни эгаллайди. Хусусан «Жўрабек», «Фармед», «Машхура», «Файз» каби фирма ва корхоналарни аёллар бошқаришмоқда. Ниҳоят қолибаси

«Фармед»

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ. СУРАТЛАРДА: «Маҳалла кунини» тadbиридан лавҳалар. Рашид Галиев олган суратлар.

лар эълон қилинди: биринчиликка икки ўрин берилган бўлиб, унга Акмал Икромов туманидаги «Фармед» хусусий фирмаси бош директори Дилором Тошмуҳамедова ҳамда Собир Раҳимов туманидаги «Машхура» фирмаси директори Машхура Юсупова лойиқ топилгани эълон қилинди.

Иккала қолиба фахрий ёрлик ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Сўнгра сўлим боғ бўйлаб сайил бошланди. Ҳамшаҳарларимиз маҳаллаларда ташкил этилган кичик корхоналар, тadbиркорлар ишлаб чиқарган уй-рўзгор буюмлари, «Фармед» фирмасининг дори-дармонлари, «Машхура» фирмаси тайёрлаган турли кийим-кечаклар, қандолатчилик маҳсулотлари кўргазмасини томоша қилишди. Маъқул бўлганларини харид этишди. Шунингдек, сайилда таъриблик санъаткорлар, ҳаваскорлик жамоалари, спортчилар чиқишлар қилишди.

Сайил давомида кўрик-танловларнинг қолибаси билан суҳбатлашдик.

— Қолиблик — катта шараф албатта, — дейди Олимжон Нурматов. — Аммо бунда асосий эътибор соврин олишга эмас, балки халқ фаровонлигини оширишга қаратилиши лозим. Чунки ҳақиқий бахони эл беради. Биз ана шу йўлдан юрдик.

— Намунали оқсоқол бўлиш қийинми ёки осон, — дейди Исmoil Кўрбонов. — Ўйлаб қараса албатта қийин. Аммо сени маҳалланг тушунса, қўллаб-қувватлаб турса, ёрдам берса бу иш унчалик қийин эмас. Мени ҳам қолибликка кўтарган маҳаллам ахли бўлди.

— Оила — шахсий иш, дейишади, — дейди Барно Иброҳимова. — Балки шундайдир. Аммо оиладаги муҳит эл назаридан узокда бўлмаслиги керак. Бу — азалий удум. Ота-боболаримиз ҳам халқ фаровонлиги ва оқсоқиллиги аввало оиладан бошланганини яхши тушунишган.

— Келажақда кўшма корхона очмоқчимиз, — дейди Дилором Тошмуҳамедова. — Ўшанда насаи этса яна гаплашамиз. Аммо фурсатдан фойдаланиб шунини айтиб қўймоқчимиз, тadbиркорликдан асосий мақсад бойлик тўплаш эмас, балки эл фаровонлигини таъминлашга ҳисса қўишдир. Энг катта бойлик ана шу.

— Мени «Ўзбекнинг Мария Лопеси» дейишармиш, — суҳбатни давом эттирди Машхура Юсупова. — Эҳтимол шундайдир. Лекин аёлларимиз ичида бундайлар анчагина, фақат уларнинг истеъдодини намоён қилиш, имконият яратиш лозим ҳолос...

Сайил давомида ким билан гаплашсанг, барчанин фикри бир нуқтага бориб тақалди: «Маҳалла кунини» ўтказишдан қўзланган мақсад фақатгина кўрик-танлов қолибларини аниқлаш ва тақдирлаш эмас, балки бу тadbирда одамлар дийдор кўришиб, бир-бирининг қувончу ташвишларига шерик бўлади, меҳр-оқибат ошади, эътибордаги муаммоларнинг ечимига имкон яратилади, у одамларни бир-биридан ўрнак олишга ўндайди, кўна кадрларимизни улғайди. Бундан одамлар фақат манфаат топади, ҳамма бир тан, бир жон бўлиб яшаётгани кўринади, бирдамлик, баҳамжихатлик мустаҳкамланади.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ. СУРАТЛАРДА: «Маҳалла кунини» тadbиридан лавҳалар. Рашид Галиев олган суратлар.

Ёзининг жазирама кунлари кишига ором берадиган, айниқса, ёш болалар учун роҳати-жон, шифобахш неъмат — музқаймоқ. Музқаймоқ жуда қадимда, икки йил икки Шарқ мамлакатларида кашф этилган бўлиб, уни Ўрта Осиё халқлари «яхқаймоқ» деб ҳам аташган.

Эрон ва Ҳиндистонни забт қилган Искандар Зулқарнайн аскарлари ушбу мамлакатларнинг аҳолиси иссиқ кунларда аллақандай «яхлатилган сутни» шимиб юрганикларини кўриб ҳайратда қоладилар. Маълум бўлишича, сут ёки қаймоққа асал, тухум, ваниль ва жавҳарлиму қўшиб музлатилар ва махсус кўзаларда сақланар экан. Гоҳи мева шарбатларига тоза қор ва қирилган музни қўшиб ҳам тайёрлаганлар. Араблар шу усулда тайёрланган яхна таомни ал-желати деб аташган. Музқаймоқ рецепти ва технологиясини македонияликлар Европага олиб келган бўлсалар ҳам, у кенг эътибор қозонмади. Фақат XIII асрда италиялик сайёх Марко Шарқ мамлакатларига қилган саёҳатидан кейингина музқаймоқни гарбий мамлакатларда тайёрлаш авж олиб кетди. Италия-

Биласизми?

РОҲАТИЖОН МУЗҚАЙМОҚ

лик шакарпаз Проколио Кольтелли 1630 йилда Парижга келиб ресторандардан бирида музқаймоқ тайёрлашни жорий қилганлиги тўғрисида маълумотлар бор. Шундан қарий бир аср ўтгач, яъни 1770 йилда яна бир италиялик қандолатчи Нью-Йоркда музқаймоқ тайёрлашни йўлга қўйган. Орадан 230 йил ўтгач — 1860 йилда бошқа бир италиялик Лондонда музқаймоқхона очган. Россияда музқаймоқ тайёрлаш XIX асрнинг ўрталарига тўғри келади. Бу ерда музқаймоқ тайёрлаш мустақил равишда ижод этилган деган далиллар бор. Чунки Иван Излеров 1841 йил музқаймоқхона янги рецети ва технологиясини кашф қилганлиги учун патент ва мукофот олганлиги солномаларда қайд қилинган. Ўзбекистон аҳолиси ҳам музқаймоқ тайёрлашни турли хонаки усулларини билишган. Таомшўносликдан махсус асарлар ёзилганлиги сабабли унинг рецепти ва технологиясини унут бўлиб кетган. Фақат унинг «Роҳатижон» деб аталувчи энг содда хили сақланиб қолган. Унисини ҳам ёлғиз Самарқанд ва Бухоро каби қадимий шаҳарларнинг аҳолиси билади, ҳолос.

«Роҳатижон»нинг бизгача етиб келганлигини иккита сабаби бор, бири — тайёрланиш жараёнининг жуда оддий эканлиги, иккинчиси — шифобахшлигидир.

«Роҳатижон» тайёрлаш учун ейишга яроқли музни қириб қиров ҳолига келтирилади ва юзига узум ёки тут шиннисини қийим севалаб берилади. Шифолиги шунданки, ёзда дизентерия, ичбурғ касалига мубтало бўлган киши бир порция «Роҳатижон» еса, таққа тўхтабди.

Музқаймоқни замонавий озиқ-овқат саноати усулида тайёрлаш жуда яхши йўлга қўйилган бўлиб, унинг дунё бўйича олганда юз хилдан ортқ навлари бор.

Музқаймоқни гўдаклардан тортиб қарияларгача севиб истеъмол этишини шифобахшлиги ва тўқ турлигидир. Чунки, бир кило сутли музқаймоқда 1370, қаймоқликда 1890, пломбирда эса — 2400 каллория бор. Музқаймоқни оғир операциядан чиққан касалларга, яъни дағал овқат ейиш мумкин бўлмаган беморларга берилади, ошқозонда яраси борлар, сил касалига мубтало бўлганлар ва кам қонли кишиларга ҳам тавсия этилади. Музқаймоқ таркибиде 3,5,15 фоизгача май, 14 фоиздан 25 фоизгача шакар бўлиб, қолгани оқсилдан иборатдир. Бундан ташқари яна унда А, В, С, D ва E витаминдорилару фосфор билан кальций жавҳарлари ҳам мавжуд.

Моҳира КАРИМОВА тайёрлади.

ИБРАТНОМА

ОТАНИНГ БОЙПИГИ

Кекса деҳқоннинг учта ўғли бор эди. Унинг ўғиллари ҳеч бир ишнинг бошини тутмаган эдилар, умрларини фақат кўнглихушлик, бекорчилик билан ўтказардилар. Кекса ота уларнинг ишларидан жуда ғамгин бўларди. Бир кун ота ўлими олдидан болаларини ёнига чақириб дебди:

— Азиз ўғилларим, сизларга бир муҳим гапни айтмоқчиман. Менинг умрим тугаб бормоқда, ўзимдан кейин қийналиб қолмангиз деб сизлар учун мерос йиғиб қўйганман. У катта хазинани ернинг тагида қўйиб қўйганман.

Деҳқоннинг болалари хурсандликдан қичқириб юборибдилар:

— Қани ўша хазина?

Кекса ота уларга дебди:

— Мен қўмилган жойни аниқ билмайман. Сизлар уни топиш учун бутун экинзорни кавлаб чиқинглар.

Кекса ота шу гапларни айтиб оламдан кўз юмбди. Оталарнинг ўлимидан кейин ўғиллари қўлларига кетмон олиб хазинани қидира бошлабдилар. Бутун экинзорни кавлаб чиқишибди, лекин ҳеч қандай хазина топишолмабди. Умидлари пучга чиққан ака-укалар меҳнатимиз бекор кетмасин деб чопилган ерга буғдой уруғи сочибдилар. Қузга келиб у ердан катта ҳосил олишибди. Ҳосилнинг озгина қисmini ўзларига қолдиришди, қолганини бозорга олиб бориб сотибдилар. Қўлларига мўмайгина пул тушибди. Пулларни тенг тақсимлашиб ўз рўзгорларини теб-рата бошлабдилар. Шу воқеадан кейин улар дош-манд оталарнинг ақлига қўйил қилишди, хазина-ларнинг қони ернинг ўзиде эканлигини, фақат бунинг учун меҳнат қилиш кераклигини тушуниб етибдилар.

Бахриддин ТУРҒУНОВ
тайёрлади.

Савол ўзи битта бўлсам жавоби ҳар хил. Кимдир: «Ота-она боланинг қўлига пул бермаслиги керак. Зарур нарсаларни ўзи олиб берсин. Йўқса бола ўзбошимчаликка ўрганади», — дейди. Бошқа биров эса: «Бериб туриш керак, бўлмаса билдирмай чўнтак қовлашга одатланади», — дейди.

Икки мулоҳазада ҳам жон бор. Ҳаётда кўрган, эшитганларимизни ҳаёдан ўтказиб курсак мулоҳазалар яна ҳам аниқлашади. «Кичкинамининг бир-икки марта сумкадан билдирмай пул олаётганини пайкадим. Ушлаб олганимда кўзимга қараб: «Сўрасам бермадингиз-ку. Уртқларим сув олиб ичилади, муз қаймоқ ейишади. Мени ҳам меҳмон қилишади. Уялман-да мен ҳам», деди. Фалати бўлиб кетдим. Шу-шу оз-моз пул бериб тураман», дейди бир та-нишим.

Чиндан ҳам қўли бир-икки сўм пул қўриб катта бўлган болалар кўзи тўк ўсади. Бирданига пулга ҳирс қўймайди. Кўнгли тўқил унга дадиллик, сархиллик каби фазилатларни ҳам етаклаб келади. Қўлида пули йўқ бола ҳар нарсасга сўқлашиб қара-райди, ўзини камситил-гандай, ўқсик, кемтик ҳис этади. Ичида бир сиқи-лиш билан ўсади. Катта бойликка дуч келса но-жўя иш қилиб қўядиган-лар ҳам кўпроқ шулар ичидан чиқади.

... Кичкиналимизда онам маош олган кунлари тангаларини учтамызга бўлиб берадилар. Акамга: «Бу ўғил бола» деб баъзан

Мулоҳаза
БОЛАНГИЗГА
ПУЛ
БЕРАСИСМИ?

қоғоз пул ҳам бериб қўя-дилар. Биз пулларни ноҳўя жойга ишлатмасдик. Баъ-зан-баъзан кинога кирар-дик, бошқасини йиғиб, за-рур бўлганда, яна онамга берадик. Аммо онам бер-ган тангаларини назорат қилардилар. Нимага сарф-лаганимизга қизиқардилар. Бир марта акам кўчамизга келган «шара-бара»-чидан босса «пак» этиб ёрилади-ган шарсимон ўйинчоқ со-тиб олганда: «Ўғлим, шу-нинг ўрнига икки баравар қиммат бўлса ҳам, копток олсанг, уришмасдим, чун-ки копток ўйинида маъни бор, бунда не маъни? Би-ровни қўрқитиш ҳам ўйин

бўлибдими», деб уриш-ганлари эсимда.

Пул бериб, оқибатига қизиқмаслик болани масъулиятсиз қилиб қўя-ди. Уни кадрмаслика ода-тлантиради. Баъзан ҳар хил йўлларга кириб кетишига ҳам сабаб бў-лади. Ота ёлғиз ўғлига доим пул бериб туради, уни нималарга сарфлаёт-ганини сўраб-суриштир-майди. Бу боланинг ёни-да доим пул бўлишдан хабар тогган каттароқлар: «Кел, карта ўйини ташкил қиламиз. Сенинг пулинг-да ўйнаймиз. Ҳаммага қар-з бериб турасан, нариги маҳалла болаларини ют-сак, пулимизни қўпайти-рамиз», — дейишади. Ўйин бошланади. Нариги маҳаллалик «ютилиб» қар-здор бўлган болалар пу-лини топиб беролмай, эвазига буларнинг айтга-нини қиладиган бўлиша-ди.

Оддийгина бир ўйиндан бошланг жуда катта жи-ноятларгача етган бу «иш»ни мен жамоатчи маслаҳатчи сифатида суд-да иштирок этганимда кўрган эдим. Демак, бо-лаларга пул бериш-бер-маслик, унинг оқибати ҳам ота-она зиммасидаги жавобгарлик экан. Бола қамолоти ҳақида ўйлаганда бу масъулиятни доим ёд-да тутишимиз зарур.

Қутлибека
РАҲИМБОВЕВА.

Бу ўсимлик субтропик мин-
тақаларда ўсадиган мевали
дархат бўлиб, Марказий
Осиёда «Чойлонжийда», «Чи-
лонжийда» номлари билан
маълум.

Чилонжийда жумрутдошлар оиласи-га мансуб бўлиб, унинг 50 га яқин ту-ри бор, асосан тропик ва субтропик минтақаларда ўсади. Еввойи ҳолда Марказий Осиё, Кавказ, Хитой, Корея,

Мақамлар
ЧИЛОНЖИЙДА

Хиндистон, Эрон, Ироқ, Туркия ва ўр-та ер денгизининг тоғли минтақалири-да тарқалган.

Чилонжийда анча катта дархат бў-либ, 300 йилгача ҳаёт кечирилади. У қад-димги Хитойда бундан 4 минг йил ав-вал экила бошланган. Меваси қандо-латчилик саноатида ханузгача фойда-ланиб келинади. Чилонжийнинг ку-ритилган мевасида 64 фоизга яқин ша-кар моддаси бор, бундан ташқари оқ-сил, левтин, рутин, 10 фоизга яқин ош-ловчи ва С дармондориси бўла-ди. Айниқса унинг пишган мевасида 700-800 миллиграмм С дармондориси бўлиб бу қора зирк мевасидаги худди шу дармондори микдоридан икки мар-та кўп дегандир.

Чилонжийдан фақатгина озиқ-овқат сифатида эмас, балки доривор ўсимлик сифатида ҳам фойдаланганлар. Шарқ мамлакатларида унинг мевасини бемор-ларни даволашда жуда қадим замонлар-дан қўллаб келганлар. Рим табиби Жо-линус чилонжийнинг мевасидан ошқо-зон-ичак касалликларини даволашда фойдаланган. Абу Али ибн Сино ёғли ов-қатларга чилонжийда мевасини қўшиб ис-теъмолад қилишни тавсия этган. Чунки уни-нг меваси ёғли овқатни тезроқ ҳазм қи-лишда ёрдам беради. Араб табиби Мос-синанинг айтишича, чилонжийда меваси астма касали хуруж қилган беморни анча тинчлантиради. Баъзи маълумотларга қа-раганда чилонжийнинг меваси ҳар хил касалликлар, айниқса уйқусизликка бар-ҳам беради, эмизувчи оналарда кўрак сутининг қамайиб кетишига йўл қўймас экан.

Бир неча аср олдин Мухаммад Ху-сайн ўзининг «Маҳзан эл-адвия» номли асарига чилонжийда йўтал, оғиз бўш-лигининг яллиғланишида жуда яхши ёр-дам беришини ёзиб қолдирган. Бундан ташқари у қон босимини пасайтиради, қонни тозалайди. Жигар, буйрак, сий-дик пуфакдаги оғриқни қамайтиради, одамни тинчлантиради. Фарбий Евро-пада XIX асрнинг охиригача чилон-жийдада тиббиётда кенг фойдаланиб келинган. Юқорида айтиб ўтилган фойдали хусусиятлардан ташқари бу дар-хат тоғли минтақаларда тупроқни му-стаҳкамлашда, яъни емирилишдан сақ-лашда ҳам катта аҳамиятга эга.

Худойберган ХУДОЙБЕРГАНОВ,
биология фанлари номзода.

КАДР-ҚИММАТ
ТАПКИНИ

Кино ижодкорларимизнинг бадиий адабиёт-га мурожаат этишлари бежиз эмас. Адабиёт-нинг сериалла, мураккаб ва инсоний кечин-маларга бой олами кино тилига ўғирилганда янада жозиба қасб этади. «Оқ бино оқшом-лари», «Олов қаридидаги фаришта», «Сени из-лаб» ва яна бир қатор фильмлар китобхон-лар қалбидан ўрин олган қисса ва ҳикоялар асосида яратилган.

Адабий асарларни кино тилига ўғириш ижодкорга катта масъулият юклайди. Фильм яратувчиси нафа-қат асар моҳиятини томошабинга етказиб бериши керак, балки уни тасвирий жиҳатдан бойитиши, қа-ҳрамонлар портретига ёрқин чизгилар бахш этиши, асар гоёсини сақлаб қолган ҳолда мавзуга янгича ёндошиши лозим.

Ўзбек киносининг истеъдодли ижодкорлари — ки-нодраматург Юсуф Розиков ва режиссёр Рашид Маликов ёзувчи Эркин Аъзамнинг «Пиёда» ҳикояси асосида фильм суратга олишни бошлабдилар.

— Ёзувчи Эркин Аъзам ҳикоясининг мавзуси ме-ни қизиқтириб қолди, — дейди сценарий муаллифи Юсуф Розиков. — Ёзувчининг ҳикоя қилиш услуби ўзига хос. Айниқса қаҳрамонларнинг кечинмалари, гоё ва мазмунини менинг фикр-ўйларимга яқин эди. «Пиёда» ҳикоясида шаҳар ва қишлоқ ўртасидаги зид-диятлар ва ўзвийлик асос қилиб олинган. Фильми-мизнинг бош қаҳрамони Бердибой кучли характерга эга шахслардан. Замонавий ҳаётнинг шиддатли та-раққиёти уни саросимага солади. Чунки болалиги-дан унинг қалбига сингиб кетган олижаноб хислат-лар ва эзгу ниятлар бугунги кун одамларининг бе-оқибатлиги, бекорчилиги, шафқатсизлиги ичра йўқ бў-либ кетаётгандек туюлади унга. Даврининг тежвор ма-роми, тараққиёт суръати инсон кадр-қимматида, соф туйғуларига шикаст етказиб қийнайди уни...

Бундан аввал ёзувчи Эркин Аъзам ҳикояси асо-сида режиссёр Фарход Хайдаров «Чантрамор» филь-мин яратган эди. «Пиёда» — ёзувчи асари асосидаги иккинчи фильмдир. Кинодраматург ва режиссёр Юсуф Розиков «Пушаймон», «Йўл боши», «Бурбосар», «Олов қаридидаги фаришта» ва айниқса «Домла» телесери-али орқали томошабинларимизга яхши таниш. Актёр ва режиссёр Рашид Маликовнинг янги мавзуга қўл ургани қувонарли ҳолдир. «Фарбий воқеа», «Клини-ка», «Қириққулқар сири» фильмларининг режиссёри бўлган бу изланувчан ижодкор навбатдаги асарига инсон кечинмаларини чуқур тадқиқ этиш ниятида.

Шу кунларда фильмин суратга олиш жараёна-ри давом этмоқда. Асосий ролларни актёрлар Мухам-мадисо Абдухайров (Бердибой), Рашид Маликов (Му-заффар), Пулат Саидқосимов (Ота), Римма Ахме-дова (Она), Раъно Зокирова (Ойрўза)лар ижро эт-моқда. Ёш ижрочилар Асал Хўжаева ва Раъно Шо-диевалар ҳам фильмга тақлиф этилган.

«Пиёда» фильмининг Хамидулла Ҳасанов тасвирга туширмоқда.

Феруза БОНУ.

Хоранк

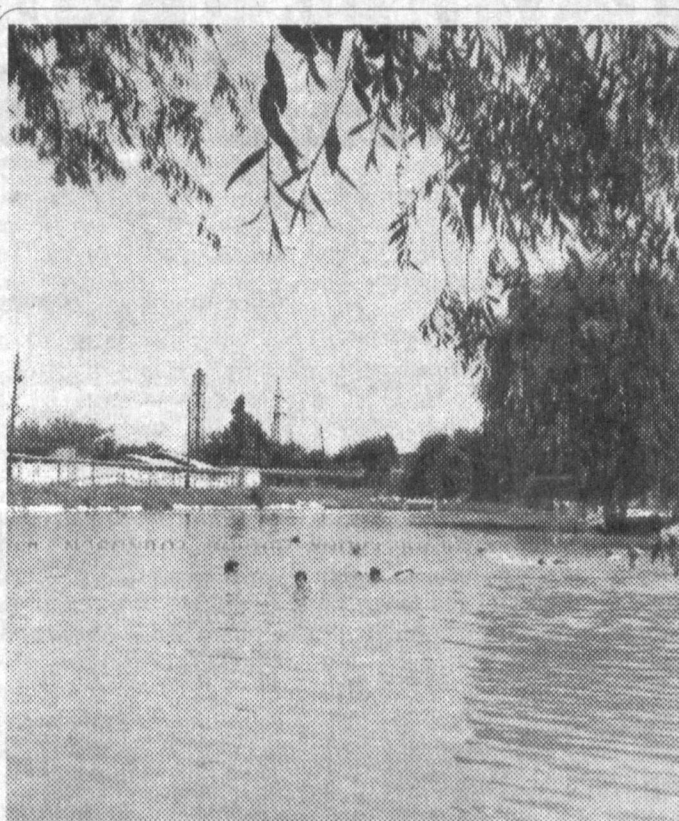
БОҒДА «ЧОЙНОМА»

А.Қодирий номидаги маданият ва истироҳат боғи ҳодимлари шаҳри-миздаги 140-болалар боғчаси тарбияланувчи-лари учун ташкил қилган навбатдаги тадбирларини «Чойнома» деб номлади-лар. Албатта, бу машҳур ошпаз ва педагог марҳум Карим Махмудовнинг шу номи китобини мушта-лашлари ҳам фильмга тақлиф этилган.

МуСОБАҚАДА Ф.Ахме-дова, Ш.Асомова, Ш.Саи-довалар етакчилик қилаёт-ган гуруҳнинг энг аъжиб, чаққон ва ҳозиржавоб тар-бияланувчилари голиб чи-қишди. Уларга чой тўғри-сида барча маълумотлар-ни ўзига жамлаган «Чойнома» китоблари топ-ширилди.

Истироҳат боғлари ва болалар боғчалари дўст-лашгани қандай яхши. Бунда энг муҳими, бола-лар ўз билимларини оши-риб борадилар, қизиқар-ли китоблар билан тани-шиш қувончига эга бўла-дилар.

Флора
ФАХРУТДИНОВА.

Ёзининг иссиқ кунларида.

Оппавий тест

АЁЛИНГИЗГА ҚАНДАЙ
МУНОСАБАТДАСИС?

1. Аёлингизнинг фақат салбий томонини қидира-сизми? (Ҳа ёки йўқ).
2. Ишларингизда у билан маслаҳат қиласизми? (Ҳа ёки йўқ).
3. У билан сирдошмисиз? (Ҳа ёки йўқ).
4. У ишингизда бўлса ором оласизми? (Ҳа ёки йўқ).
5. Хато иш қилиб қўйсангиз ўзингиз иқдор бўла-сизми, уэр сўрасизми? (Ҳа ёки йўқ).
6. У менга тескари иш қилади деб ўйлайсизми? (Ҳа ёки йўқ).
7. Олдин ҳам ўйланганмисиз? (Ҳа ёки йўқ).
8. У билан салимий муносабатдамисиз? (Ҳа ёки йўқ).
9. Унга нисбатан ёмон муомалада бўлмайсизми? (Ҳа ёки йўқ).
10. Биров уни ёмонласа, индамай ўтираверасиз-ми? (Ҳа ёки йўқ).
11. Айини фақат ўзига айтасизми? (Ҳа ёки йўқ).
12. Бошқалар олдида унинг оёрусини тўқасизми? (Ҳа ёки йўқ).
13. Уни бошқа аёллар билан солиштирасизми? (Ҳа ёки йўқ).
14. Ишдаги вазият муносабатларингизга таъсир қи-ладими? (Ҳа ёки йўқ).
15. Қилиқларингиздан у озор чекадими? (Ҳа ёки йўқ).
16. Унга мурожаат қилганингизда ишқий сўзларни ишлатасизми? (Ҳа ёки йўқ).
17. Иштироқ ҳолатларда масалани ҳал қилишда пешкадаммисиз? (Ҳа ёки йўқ).
18. Оилавий масалаларни бошқалар орасида га-пирасизми? (Ҳа ёки йўқ).
19. Унга нисбатан оғир характердамисиз? (Ҳа ёки йўқ).
20. Агар гапингизга кирмаса, ҳамма ишларни ўзин-гиз бажарасизми? (Ҳа ёки йўқ).
21. Унга етарли даражада эътибор берасизми? (Ҳа ёки йўқ).
22. Бахтли онларни оилангиз даврасида ўткази-сизми? (Ҳа ёки йўқ).
23. Хатто хато гапирган пайтингизда сўзингиз эъти-борсиз қолишни истайсизми? (Ҳа ёки йўқ).
24. Унга муҳаббат изҳор қиласизми? (Ҳа ёки йўқ).
25. У сиз билан яшаётганидан розими? (Ҳа ёки йўқ).
26. Хурсанд пайтингизда унинг хоҳиш-истаклари-ни бажарасизми? (Ҳа ёки йўқ).
27. Асарийлашган чоғингизда унга ёмон гапира-сизми? (Ҳа ёки йўқ).
28. Бирор қийинчиликка дуч келганда сабр қила-ласизми? (Ҳа ёки йўқ).
29. Хатоларингизни яна такрорлайсизми? (Ҳа ёки йўқ).
30. Лозим бўлганда ўзингизни ҳимоя қиласизми? (Ҳа ёки йўқ).

Юқорида берилган 30 та тест саволларининг му-сбат жавоби учун 5 балл, манфий жавоби учун 0 балл қўйиб борасиз. Йиғилган балларингиз 75-85 ёки ундан ортиқ бўлса, аёлингиз билан аҳил яшар экансиз. Агар балларингиз 50-70 бўлса, аёлингиз билан урта-ча муносабатда экансиз. Агар балларингиз 40 ёки ундан паст бўлса, оилавий муносабатларингиз яхши эмас. Феъл-атворингизни яхшилашга, ҳаёт қувончи бўлган оилани мустаҳкамлашга ҳаракат қилинг.

Зеро, бахт ўзимизнинг қўлимизда эканини унут-манг.

Бахриддин МАҚСУД ўғли тайёрлади.

ЖАЛОЛИДДИН. Абулқосим ака, уч-тўртта шинавандалар сизни ўз тўйларига таклиф қи-лиш учун манзилнингизни сў-рашганда айти олмадинг. Уйин-гизга бориш учун қайси бекат-да тушиш керак?

АБУЛҚОСИМ. Бизнинг бекат-га борганда автобус ҳайдовчи орқасига қараб «Ёнғоқ»ликлар тушинг, дейди.

ЖАЛОЛИДДИН. Ёнғоқликман деб мақтанасизу лабингизга помага суртсангиз «Олча»дан чиққан бўласиз.

АБУЛҚОСИМ. Жалолиддин, сизга меҳрим жуда баланд, шу-нинг учун «Оқтепа»нгиздан кет-майман.

УБАЙДУЛЛА. Бу гапингиз ёл-гон, сизни қидирганлар «Олтин-тепа»дан топаёпти.

ИСКАНДАР. Бизни қидирсан-гиз «Тинчлик» томонга ўтинг, Абулқосим ака билан «Ало-қа»да бўламиз.

ЖАЛОЛИДДИН. Искандар, кеча далага чиққанда билмай бир илоннинг думини босиб олибсиз, илон бошини кўтар-са, кўзларингиз ола-қула бўлиб «Оқилон» дебсиз.

АБУЛҚОСИМ. «Оқилон»дан бир бекат нарига ўтсангиз Жа-лолиддиннинг «Дарвоза»сига борасиз.

УБАЙДУЛЛА. Жалолиддин-нинг олдинги турган жойи «Дарвоза» эди, ҳозир «Катта ховуз».

ИСКАНДАР. Сиз айтган «Кат-та ховуз» кўмилиб, «Сассиқ хо-вуз» бўлиб қолган.

ЖАЛОЛИДДИН. Абулқосим акам беш-олтита кўй боққанла-ридан бери у кишининг жойла-ри ҳам «Подохона» бўлиб қол-ди.

АБУЛҚОСИМ. Жалолиддинни ҳеч уйдан топиб бўлмайди, кў-ча-қийда «Эски жўва»ни ўйнаб юрар экан.

Қаҳқаҳ
БЕКАТЛАР
ПАЙРОВИ

УБАЙДУЛЛА. Абулқосим ака, кеча бир базмга борсак тўй эга-си сизни сўради, «Хотин кўп-рик»да қолди, дедим.

ИСКАНДАР. Бу саволни мен-га беришганда сочини ёйиб «Алвасты кўприк»да ўтирибди, дер эдим.

ЖАЛОЛИДДИН. Абулқосим акамнинг осилган қорнини кўр-ган одамлар «Домброд» дей-ди.

АБУЛҚОСИМ. Сизнинг ран-гингизга қараган одам «Қора-тош» дейди.

УБАЙДУЛЛА. Автобусга чи-қиб, чиптага пул узатганда Абулқосим акам: «Мен «Фер-ма»дан чиқдим», десалар, Жа-лолиддин «Роддом»дан чиқдим, дейди.

ИСКАНДАР. Абулқосим акам-ни худо бир асради, яқинда ичида икки челақ сув билан

Топқирлик машқи

«ЭНГ... ЭНГ... ЭНГ...»

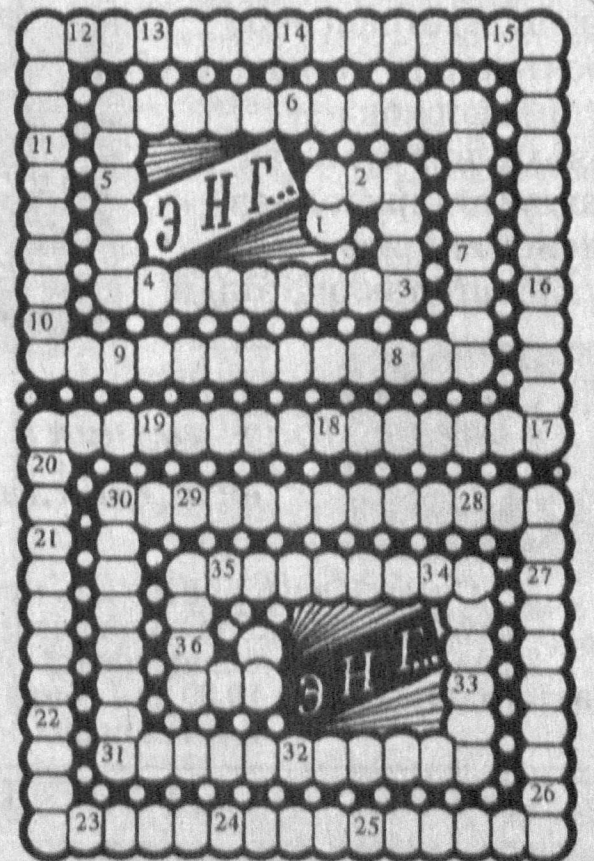
Азиз муштарийлар! Машқ жавоблари шаклда «зан-жир» ҳолида ёзиш билан ҳал этилади.

1. Энг улғу зот. 2. Марказий Осиёда энг биринчи автомобиль ишлаб чиқарилган шаҳар. 3. Дунёдаги энг серсув дарё. 4. Овруподаги энг қадимий шаҳар. 5. Энг улкан илон. 6. Ер шарининг энг жанубий қисми. 7. Марказий Осиёдаги энг қадимий китоб. 8. Энг кат-та, халқаро спорт мусобақаси. 9. Араб алифбосидаги энг биринчи ҳарф. 10. Энг оммавий спорт тури. 11. 1930 йил жаҳон футбол чемпионатида энг биринчи тўпни киритган футболчи. 12. Энг узун дарё. 13. Кои-нотта энг биринчи парвоз этган жонивор лақаби. 14. Ер қуррасининг энг шимоллий ҳудуди. 15. Тебранама ҳаракатдаги жисмининг мувозанат ҳолатидан энг олис-га узоклашуви. 16. Энг кўна транспорт воситаси. 17. Жанубий Америкадаги энг катта қўл. 18. Энг биринчи дарслик. 19. Энг қадимий сув спорти. 20. Энг азиз неъмат. 21. Боксда энг кучли зарбадан сўнг рўй бера-диган ҳолат. 22. Осиёдаги аҳолиси энг кўп пойтахт шаҳар. 23. Энг қаттиқ маъдан. 24. Бошқариладиган энг биринчи қонот орийтал илмий станция. 25. Ту-ронзаиминдаги энг машҳур шаҳар. 26. Дунё халқлари-нинг энг кутлуғ ораси. 27. Марказий Осиёдаги энг жанубий шаҳар. 28. Ер шаридagi энг катта ярим орол. 29. Энг ширали, серсув мева. 30. Халқаро олимпиада кўмитасида энг узок вақт президентлик қилган киши. 31. Мамлакатимиздаги энг кучли футбол командала-ридан бири. 32. Олимпиада ўйинларида энг биринчи иштирок этган ўзбек чавандози. 33. Энг азиз диёр. 34. Фарбий ярим шардаги энг баланд шаршара. 35. Ғудакларга айтиладиган энг биринчи қўшиқ. 36. Энг қамбё тоғ жониворларидан бири.

Тузувчи Фозилжон ОРИПОВ.

Газетанинг 18 июль сониде берилган
УЙЛАНМАНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

1. «Наво». 2. Обрў. 3. Урда. 4. Асад. 5. Донг. 6. Гули. 7. Ишчи. 8. Исна. 9. Амал. 10. Латифа. 11. Ас-вон. 12. Наргис. 13. «Сибё». 14. Баёз. 15. Занжабил.

16. Лондон. 17. Нон. 18. Ниначи. 19. Ироқи. 20. Иссиққул. 21. Лавсан. 22. Новда. 23. Арис. 24. Сари. 25. «Инсон». 26. Норин. Муаммонома: «Дилингни билсанг — ўзин-ни биласан».

Рыўалдан утун тартиби: №10. ♦ Буурток Г.0311. ♦ Хажми — 2 босма табов офсет усулда босилади. ♦ Қозоғ бичими А-2 «Шарк» напирит матбуа-конфедра босмақонаси. ♦ Қорқона миянаи: «Буук Турон» қўчаси, 41-й. ♦ Босмаға топиқинин вақти 11.30. ♦ 5.818 нусқада босилади. 1 2 3 4 5 6.